

Výročná správa činnosti neziskovej organizácie

Castellum, n.o.

za rok 2018

Nitra

4. 6. 2019

**IČO: 45734186, DIČ: 2023111090, IČ DPH SK2023111090 Nám. Jána Pavla
II., č. 7, 95050 Nitra**

Obsah

1. Úvod

2. Prehľad činností vykonaných v roku 2018

3. Ročná účtovná závierka a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých

4. Prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch (vrátane prehľadu rozsahu príjmov (výnosov) v členení podľa zdrojov)

5. Stav a pohyb majetku a záväzkov neziskovej organizácie

6. Zmeny a nové zloženie orgánov neziskovej organizácie

Prílohy :

Ročná účtovná závierka

Poznámky k ročnej účtovnej závierke

1. Úvod

Nezisková organizácia Castellum, n.o. bola založená zakladacou listinou zo dňa 21. 9. 2010. Obvodný úrad Nitra, odbor všeobecnej vnútornej správy príslušný na konanie, ju zapísal do registra rozhodnutím zo dňa 24.9.2010.

Osvedčenie o živnostenskom oprávnení má na vykonávanie živnosti:

1. Vykonávanie mimoškolskej vzdelávacej činnosti
2. Kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod)
3. Sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb
4. Vydavateľská činnosť
5. Prenájom hnutelných vecí
6. Prevádzkovanie kultúrnych, spoločenských a zábavných zariadení
7. Pohostinská činnosť a výroba hotových jedál pre výdajne

Všeobecno - prospešnými službami, ktoré nezisková organizácia podľa štatútu i podľa zakladacej listiny poskytuje je tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt. Ďalej, záchrana a obnova Nitrianskeho hradu, NKP.

2. Prehľad činností vykonávaných v kalendárnom roku 2018 s uvedením vzťahu k účelu založenia neziskovej organizácie

V súvislosti so skutočnosťami spomenutými v úvode vykonávala nezisková organizácia v roku 2018 viacero činností.

2.1 Prevádzka Diecézneho múzea Nitrianskeho biskupstva v roku 2018

Stálou činnosťou je prevádzka Diecézneho múzea Nitrianskeho biskupstva. Toto múzeum malo počas mesiacov apríl - október otváracie hodiny od 10:00 do 18:00, a to od utorka do nedele. V mesiacoch november - január boli v minulosti otváracie hodiny obmedzené. Múzeum bolo možné navštíviť počas víkendov a to

v čase od 10:00 do 15:00. V roku 2018 sme opätovne ponúkli návštevníkom možnosť navštíviť Diecézne múzeum i v zimných mesiacoch každý deň, a to od 10:00 hodiny do 15:00 hod. Múzeum je zložené z dvoch stálych expozícií - „Keď písmo prehovorí“ a „Klenotnica“. Táto inštitúcia je v zriaďovateľskej pôsobnosti Rímskokatolíckej cirkvi - Biskupstva Nitra, teda zakladateľa neziskovej organizácie. Nie je preto naviazaná na rozpočet vyšších územných celkov. Jediné príjmy, ktoré dosahuje, sú príjmy z predaja vstupného, ktorého výšku možno považovať skôr za symbolickú : 1 Euro / 50 centov po zľave. Zámerom Diecézneho múzea Nitrianskeho biskupstva je vybudovanie profesionálnej vedeckej inštitúcie, ochraňujúcej, sprístupňujúcej a propagujúcej cirkevné a umelecké pamiatky. Prostredníctvom expozície faksimile listín i kresťanského umenia sa múzeum podieľa na rozvíjaní a upevňovaní historického aj kresťanského povedomia širokej verejnosti, predovšetkým však mládeže. Vysoká návštevnosť tejto inštitúcie svedčí o jej stálosti a význame na poli kultúry. Nezisková organizácia tak v roku 2018 v plnej miere poskytovala všeobecno-prospešné služby uvedené v štatúte. Organizovala prácu zamestnancov pracujúcich na dohodu, vybavovala skupinové objednávky návštev a komunikovala s návštevníkmi. Zabezpečovala otváracie hodiny v múzeu, organizovala odborné semináre pre zamestnancov, kde ich pripravovala na vedenie i sprievodcovskú činnosť v múzeu. V roku 2015 boli začaté práce na sprístupnení tretej etapy múzea. V rámci archívu, ktorým Nitrianske biskupstvo disponuje, je zachovaných viacero hudobných nástrojov, ktoré budú súčasťou novej expozície o hudobnom živote na Nitrianskom hrade. V roku 2018 pokračoval výskum a reštaurovanie týchto nástrojov. V tomto smere sme sa podieľali na spracovní archívneho výskumu a prameňov, ktoré sme k tejto téme našli. Pripravili sme grafické podklady k realizácii tejto etapy múzea, zabezpečili sme preklad odborných textov a pripravili sme materiálové zabezpečenie výstavy (financovanie tlače, banerov, prezentačných stojanov, grafických prác, prekladov, financovanie pokládky dlažby).

Činnosti, ktoré nezisková organizácia vykonáva v rámci múzea sú už od roku 2012 rozšírené na samotný hrad. Zriadili sme webovú stránku, vybudovali systém kontaktov, máme interný systém zapisovania návštev hradu, pridelujeme návštevy jednotlivým sprievodcom. Turisti a návštevníci hradu tak nemajú žiadny

problém objednať si prehliadku dostupných expozícií v rôznych jazykoch, čím nezisková organizácia zabezpečuje šírenie hodnôt prameňoch na tomto mieste medzi návštevníkov hradu.

2.2 Veža Katedrály - baziliky sv. Emeráma v roku 2018

Organizácia Castellum, n.o. sa už v roku 2015 ujala organizovania výstupov na vyhliadkovú ochodzu ktorá sa na veži nachádza. Turisti v mesiacoch apríl – až október tak majú denne (okrem pondelka) možnosť vystúpiť na vežu. Na vyhliadkovú plochu vedie 113 schodov, výstup končí pod zvonmi, ktoré návštevníci majú možnosť vidieť a aj počuť celkom zblízka. Ochodza ponúka nádherný výhľad na mesto Nitra, v rámci letnej sezóny zabezpečujeme možnosť vystúpiť na ňu aj potme, a to každý piatok počas premietania filmu. O výstup na vežu je značný záujem, tento výstup výrazne zatriktívňuje návštevu Nitrianskeho hradu.

2.3 Vstupné poplatky do areálu Nitrianskeho hradu v roku 2018

Od 1. 4. 2012 došlo na Nitrianskom hrade k významnej zmene, a to k spoplatneniu vstupu do hradného areálu. Výška vstupného bola v roku 2017 mierne zvýšená, zo sumy 30 centov na 50 centov. Po komplexnej obnove hradného areálu z roka na rok stúpal počet návštevníkov. Nezisková organizácia prevádzkuje na hrade toalety, ktoré sú týmito návštevníkmi používané. Spolu s Nitrianskym biskupstvom zabezpečuje tiež poriadok v areáli a v expozíciách, ktoré boli na hrade zriadené. Činnosťou organizácie je tiež propagovať Nitriansky hrad, zabezpečovať servis pre turistov, najmä formou propagačných letákov, suvenírov, publikácií a podobne. Vstupný poplatok do areálu hradu vystihuje skôr poplatok za toaletu a je zrejmé, že nepokryje všetky tieto služby, ktoré sme vymenovali. Vďaka nemu sa nám však darí lepšie usmerňovať pohyb návštevníkov na hrade, ktorí hneď pri vstupe do hradu dostanú informáciu o expozíciách, ktoré môžu navštíviť. S týmto poplatkom nám dvojnásobne stúpla návštevnosť Diecézneho múzea priemerne na počet 28 000 návštevníkov. Rovnako stúpla i návštevnosť Kazemát, čo nám napomáha v našej verejnoprospešnej činnosti – prezentovaní kultúrneho dedičstva verejnosti. Spoplatnenie vstupu do hradného areálu nás zároveň núti rozšíriť ponuku

sprievodcovských služieb pre turistov. V roku 2018 sme prostredníctvom nášho rezervačného systému, ponúkali turistom okrem slovenčiny, sprievodcovské slovo na hrade aj v anglickom, nemeckom, ruskom a maďarskom jazyku. Komunikácia cez online rezervačný formulár, cez mail i prostredníctvom telefónnych kontaktov je pre nás samozrejmosťou. O vysokom záujme turistov o Nitriansky hrad svedčí aj bohatá návštevnosť našej webovej stránky www.nitrianskyhrad.sk

2.4 Žiadosti o dotácie na rok 2018

V rámci dotačnej schémy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky sme v roku 2017 žiadali o finančné prostriedky na rok 2018 v projekte s názvom „*Knižná publikácia : Mariánske a trojičné stĺpy v premenách času, Nitriansky kraj*“. V roku 2015 sme úspešne vydali prvý diel tejto publikácie, ktorá bola zameraná na Trnavský kraj. V roku 2016 sme pokračovali v príprave publikácie zameranej na Nitriansky kraj. V roku 2017 sme žiadali o dotáciu za účelom tlače pripraveného dielu a v žiadosti sme boli úspešní. Cieľom projektu bolo pripraviť publikáciu o trojičných stĺpoch v Nitrianskom kraji. V roku 2018 sme s podporou Ministerstva kultúry tento knižný titul vydali v náklade 500 kusov. Napĺňame tak naše poslanie tvoriť a ochraňovať kultúrne hodnoty.

Z dotačných schém Nitrianskeho samosprávneho kraja sme za rok 2018 boli úspešní v dvoch projektoch. V rámci podpory cestovného ruchu sme čerpali financie vo výške 1800 eur na podujatie, ktoré sa konalo 8. mája 2018. Išlo o pripomenutie udelenia kráľovských výsad mestu Nitre. Na Nitrianskom hrade sme zorganizovali stredoveký deň. Počas dňa historická skupina inscenovala udelenie týchto výsad, návštevníci hradu mali možnosť výskúšať si strelbu z luku alebo z kuše. Mohli si tiež vyraziť historické mince, zúčastniť sa sokoliarskeho vystúpenia, na programe dňa boli aj ukážky historických tancov. Súčasťou podujatia bola aj živá historická hudba.

V rámci podpory kultúry sme z Nitrianskeho samosprávneho kraja čerpali dotáciu na podporu podujatia Leto na Nitrianskom hrade 2018. Sumou 1700 eur boli podporené jednotlivé podujatia, najmä však koncert Jany Andevskej. Financie boli použité na zabezpečenie ozvučenia a osvetlenia koncertu.

Z dotačnej schémy Mesta Nitry sme čerpali dotáciu vo výške 500 eur rovnako na

súbor podujatí Leto na Nitrianskom hrade 2018. Táto dotácia bola použitá na honoráre umelcom.

2.5. Multimediálny sprievodca

V roku 2016 sme pristúpili k príprave multimediálneho sprievodcu, ktorý je pre nás nevyhnutnosťou. Umožňuje nám tak lepšie šíriť kultúrne hodnoty, ktoré sú spojené s Nitrianskym hradom. V roku 2017 sme aplikáciu dokončili a spustili, v roku 2018 sme zabezpečili bezproblémovú prevádzku tejto aplikácie na Nitrianskom hrade.

2.6 Projekt Leto na Nitrianskom hrade 2018

Vďaka vstupnému poplatku sme v roku 2018 mohli zabezpečiť aj viaceré kultúrne podujatia. V roku 2012 Nitrianske biskupstvo zakúpilo do Gotickej priekopy ozvučovaciu a premietaciu techniku, čo umožnilo premietanie filmov pod otvoreným nebom. Prevádzky tohto kina sa opäť ujala nezisková organizácia Castellum, n.o. V roku 2018 sme v rámci tohto podujatia výnamne prispeli k ponuke koncertného vyžitia v meste Nitra. V rámci festivalu sme vo vybrané piatky v mesiacoch júl a august o 21:00 hod. premietali filmy pod otvoreným nebom. V roku 2018 bola ich návštevnosť vysoká, kapacita kina bola naplnená. I po týchto koncertoch a premietaniach sme mali kladné odozvy zo strany verejnosti, tieto koncerty prispeli k vytváraniu kladného vzťahu verejnosti ku kultúrnemu dedičstvu Nitry, najmä však k Nitrianskemu hradu.

2.7 Ďalšie realizované koncerty a podujatia

6. januára 2018 nezisková organizácia usporiadala tradičný Trojkráľový koncert v Katedrále sv. Emeráma. Do katedrály prišli rôzne muziky, súbory a speváci z Terchovej, priniesli tak jedinečný kultúrny zážitok. Kapacita katedrály bola vyčerpaná, veľká časť publika z kapacitných dôvodov ostala stáť pred bránou katedrály. Castellum, n.o. vyplatila jednotlivých účinkujúcich, uhradené boli tiež náklady na cestovanie a video prenos do Dolnej lode katedrály.

V mesiaci máj 2018 sme zorganizovali Noc múzeí, a tiež Noc kostolov na Nitrianskom hrade.

V septembri 2018 sme spoluorganizovali druhý ročník Katedrálneho organového festivalu. V rámci neho bolo v katedrále odohraných 5 koncertov, vždy v nedeľu podvečer. Do katedrály zavítali známi organisti z celej Európy, aby tu predviedli svoje organové umenie. Nezisková organizácia Castellum, n.o. bola prijímateľom sponzorských príspevkov, na základe ktorých sme zabezpečili prípravu propagačných materiálov a tiež honoráre pre účinkujúcich umelcov. Dramaturgicky i organizačne mal festival na starosti katedrálny organista Vladimír Kopec. Veríme, že sme spoločne položili základy ďalšieho pekného festivalu v Nitre a budeme v ňom pokračovať i počas nasledujúcich rokov.

V rámci ďalších kultúrnych podujatí, ktoré majú v Nitre dlhú tradíciu sme fungovali ako organizačná zložka. Nezisková organizácia na seba prebrala mnohé organizačné úlohy, na ktorých sa v minulosti podieľala Rímskokatolícka cirkev - Biskupstvo Nitra. Ide najmä o úlohy spojené s organizovaním podujatí ako sú Cyrilometodské dni a Dni európskeho kultúrneho dedičstva. V rámci osláv Cyrilometodských dní sa organizácia podieľala na sprístupnení Biskupského paláca pre verejnosť, ktoré je každoročne sprevádzané obrovským záujmom verejnosti.

Od roku 2012 je Castellum, n. o. členom Nitrianskej organizácie cestovného ruchu (NOCR), ktorá je oblastnou organizáciou cestovného ruchu v Nitre. Členstvo v nej nám prináša vynikajúcu možnosť propagácie vlastných aktivít, spolupráca s touto organizáciou zvyšuje tiež kvalitu služieb a ponuky pre turistov. Nitriansky hrad sa nám takto darí dostať do širšieho povedomia verejnosti a umožňuje nám to propagovať kultúrne hodnoty spojené s týmto miestom.

Podujatie Advent na Nitrianskom hrade 2018

V roku 2018 nezisková organizácia pripravila nové podujatie Advent na Nitrianskom hrade. Podujatie sa na hrade konalo v dňoch 14. – 22. december 2018. Jeho súčasťou bol vyzdobený Nitriansky hrad, najmä Gotická priekopa, v ktorej boli rôzne vianočné svetelné inštalácie. V Gotickej priekope sa tiež premietali klasické vianočné rozprávky. V uvedených termínoch sme zabezpečili tiež stánok s adventnými jedlami. Na juhovýchodnej vyhládke bol postavený stan. Jedlo a občerstvenie v podobe teplých alko a nealko nápojov sme podávali

vo vyzdobenej Vazulovej veži. Jedlá sme zabezpečovali v spolupráci s kňazským seminárom sv. Gorazda. V rámci tohto podujatia sme vyzdobili a sprístupnili aj Diecézne múzeum, ktoré bolo oživené o príležitostnú výstavu tradičných slovenských betlehemov. V rámci výstavy sme do Nitry priniesli 22 krásnych slovenských betlehemov zo zbierok Slovenského národného múzea v Martine. V rámci Adventu na hrade sa verejnosti predstavili aj školy, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti nitrianskeho biskupstva. Každá škola si pripravila vlastný kultúrny program, ktorým sa prezentovali v Gotickej priekope. Počas tohto podujatia sme v Gotickej priekope zriadili i zvieraciu farmu. Do špeciálnej ohrádky, ktorá spĺňala všetky podmienky a predpisy farmy sme umiestnili ovečky, z ktorých mali radosť najmä najmenší návštevníci nášho adventného mestečka. Na toto podujatie sme zaznamenali veľmi kladné ohlasy zo strany verejnosti a v súčasnosti pripravujeme druhý ročník tohto podujatia.

2. 8 Rozšírenie pôsobnosti o Benediktínsky kláštor v Hronskom Beňadiku

V roku 2018 sa nezisková organizácia na základe poverenia správcom Kláštora Benediktínov v Hronskom Beňadiku, Nitrianskym biskupstvom, stala organizátorom kultúrneho a turistického života v tomto kláštore. Po oprave spodného podlažia a prednej fasády sýpky v tomto rozsiahlom objekte sa aj tu začalo uvažovať o sprístupnení pre turistov. Na základe pozitívnych skúseností z Nitry sme tak začali s prípravou informačného textu, s jeho prekladmi, s tvorbou webu a profilu na Facebooku. Pripravovali sme aj provizórnu informačnú kanceláriu, zariadili sme ju nábytkom, zabezpečili pokladničný systém a prístup na internet. Organizovali sme tiež pohovory s budúcimi brigádnikmi, ktorí by sa mohli starať o služby návštevníkom kláštora. Po tejto etape príprav bolo infocentrum pripravené na spustenie a prevádzku v roku 2018. V tomto roku sme činnosť tohto infocentra naplno rozbehli. Návštevnosť na tomto mieste nadobudla organizovanú formu. Na základe zverejnených kontaktov, webu, telefónnej linke sme mohli odprezentovať kláštor záujemcom o návštevu. Turisti, ktorí v mesiacoch júl a august prišli na toto miesto, mali možnosť zúčastniť sa polhodinovej prehliadky kostola a tiež obnovej časti kláštora. V službách sme pokračovali i v mesiaci september, a tiež v októbri, avšak už len počas víkendov a vopred objednaných návštev počas pracovného týždňa. Viac informácií o našich službách je možné

nájsť na stránke: www.klastorbenadik.sk

2.9 Reštaurácia Castellum Cafe

V roku 2018 sme naďalej zabezpečovali prevádzku reštaurácie Castellum Cafe na Nitrianskom hrade. Reštaurácia je naďalej obľúbeným miestom v Nitre. Je postavená na mieste s vynikajúcim výhľadom na mesto. Ponúka zároveň kvalitnú lokálnu gastronómiu, a tiež kvalitné regionálne vína. To, že je situovaná na hradnom vrchu otvára nové možnosti ku kultúrnemu vyžitiu sa na hrade. Zaznamenali sme nový záujem zo strany návštevníkov, kedy po návšteve hradu rezervujeme pre nich i miesto v reštaurácii, kde sa chcú občerstviť. Teší nás, že hrad, spolu s reštauráciou, je cieľom všetkých oficiálnych návštev Mesta Nitry. Reštaurácia významne dotvára našu činnosť. Dáva nám tiež ďalšie finančné prostriedky na to, aby sme mohli plniť úlohy, na ktoré sme boli zriadení.

3. Ročná účtovnú závierka a zhodnotenie základných údajov v nej obsiahnutých

Ročná účtovná závierka je prílohou č. 1 výročnej správy.

4. Prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch (vrátane prehľadu rozsahu príjmov (výnosov) v členení podľa zdrojov)

Tento prehľad je súčasťou prílohy výročnej správy.

Výnosy tvorí:

- tržba z predaja vstupného, z poskytovania služieb a z predaja vlastných produktov (pohľadnice, katalóg múzea, ďalšie drobné suveníry)
- dary a príspevky
- príjmy z predaja kníh o Nitrianskom hrade, z organizovania podujatí (koncertov a filmových premietaní), z predaja suvenírov a umeleckých predmetov
- príjmy z dotácií
- príjmy z hospodárenia reštaurácie Castellum Cafe na Nitrianskom hrade

Náklady tvoria:

- mzdy zamestnancom pracujúcich na trvalý pracovný pomer, to je riaditeľka, pomocný administratívny pracovník a múzejný pedagóg, upratovačka, ďalej zamestnanci reštaurácie pracujúci na TPP
- mzdy zamestnancom pracujúcim na dohodu: (táto položka zahŕňa odmeny pre sezónnych brigádnikov, ktorí pracujú pri obsluhu pokladne, v infocentre hradu, v Diecéznom múzeu, pomáhajú s upratovacími prácami)
- výdavky spojené s činnosťou neziskovej organizácie: táto položka zahŕňa výdavky spojené so zabezpečovaním poriadku a čistoty v areáli, na toaletách, náklady na vodu, náklady spojené s nájmom priestorov, náklady vynaložené na zabezpečenie kultúrnych podujatí, náklady vynaložené na propagačnú a vydavateľskú činnosť, náklady vynaložené na zariadenie a inventár obnovených častí hradu, náklady spojené s prevádzkou reštaurácie

5. Stav a pohyb majetku a záväzkov neziskovej organizácie

Nachádza sa v prílohe výročnej správy.

6. Zmeny a nové zloženie orgánov neziskovej organizácie

V priebehu roka 2018 nedošlo k zmene v zložení orgánov neziskovej organizácie.

7. Záver

Nezisková organizácia plní účel a poskytuje všeobecne prospešné služby, na ktoré bola založená. V rámci jej činnosti sa jej darí zveľaďovať Nitriansky hrad – národnú kultúrnu pamiatku, a tiež Kláštor Benediktínov v Hronskom Beňadiku, propagovať kultúrne hodnoty, ktoré na týchto miestach pramenia a tiež pripravovať ponuku kultúrneho vyžitia na hrade pre jeho návštevníkov.

Výročná správa bola schválená na zasadnutí správnej rady dňa 4. 6. 2019.

Mgr. Veronika Pleštinská, PhD.

riaditeľ neziskovej organizácie